

Instytut Pamięci Narodowej - Opole

<https://opole.ipn.gov.pl/opo/aktualnosci/243554,Obchody-60-rocznicy-Wydarzen-Brzeskich-Brzeg-7-czerwca-2026.html>
22.06.2026, 06:08

[Nastę
ny](#)

[Powró
t](#)

Obchody 60. rocznicy Wydarzeń Brzeskich - Brzeg, 7 czerwca 2026

W Brzegu odbyły się obchody 60. rocznicy Wydarzeń Brzeskich z maja 1966 roku, określanych również mianem „brzeskiej pacyfikacji” lub „brzeskiego czarnego czwartku”. Uroczystości stanowiły okazję do przypomnienia jednego z najważniejszych aktów społecznego oporu przeciwko władzom komunistycznym na Dolnym Śląsku.

07.06.2026

Organizatorami obchodów był Społeczny Komitet Organizacji Obchodów 60. Rocznicy Wydarzeń Brzeskich, Instytut Pamięci Narodowej oraz Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Karol Nawrocki.

Dzisiejsza część uroczystości rozpoczęła się mszą świętą w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu. Przed rozpoczęciem liturgii do licznie zgromadzonych wiernych zwrócił się społeczny doradca Prezydenta RP dr Tomasz Heryszek, który odczytał list skierowany do uczestników uroczystości przez Prezydenta Karola Nawrockiego.

Prezydent podziękował mieszkańcom Brzegu za pielęgnowanie pamięci o uczestnikach protestu oraz podkreślił znaczenie wydarzeń z 1966 roku dla historii walki z komunizmem.

„Dziękuję za to, że rokrocznie czczą Państwo odwagę ludzi, którzy aktywnie przeciwstawili się komunistycznej ideologii. Uważam, że ta lokalna historia powinna być znana w całym kraju, stanowi bowiem jeden z ważniejszych etapów zmagania naszego narodu z czerwonym reżimem tutaj na Dolnym Śląsku. Łączę się z Państwem we wspólnym hołdzie dla uczestników obywatelskiego zrywu, którym mieszkańcy ziemi brzeskiej sprzeciwili się brutalności i niesprawiedliwości ówczesnej władzy” - napisał Prezydent RP.

Po odczytaniu listu rozpoczęła się msza święta sprawowana w intencji uczestników Wydarzeń Brzeskich, osób represjonowanych oraz wszystkich mieszkańców, którzy sześćdziesiąt lat temu stanęli w obronie swojej parafii i wolności sumienia.

Po zakończeniu uroczystości kościelnych uczestnicy przeszli do Muzeum Piastów Śląskich, gdzie odbyło się uroczyste otwarcie wystawy pt. „Opór społeczny w Polsce «ludowej». Wydarzenia w Brzegu 1966 r.” przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu.

Ekspozycja została przygotowana specjalnie z okazji 60. rocznicy wydarzeń i przedstawia zarówno lokalny wymiar protestów mieszkańców Brzegu, jak i ich miejsce w szerszym kontekście społecznego oporu wobec władz komunistycznych w Polsce.

W imieniu dyrektora Oddziału IPN we Wrocławiu wystawę otworzyła naczelnik Delegatury IPN w Opolu dr hab. Joanna Lusek.

„Wystawa przygotowana na 60. rocznicę zająć dokumentuje wydarzenia, jakie dokonały się wówczas w jednej tylko społeczności, jako integralnie związane z wystąpieniami w wielu innych miejscowościach w całym kraju. Szczególnie przemawia do nas warstwa ikonograficzna wystawy - twarze świadków czasu i

drogi ku sprawiedliwości i demokratyzacji życia społecznego, pełne niepokoju i zatroskania.” – podkreśliła.

Podczas otwarcia głos zabrał również autor wystawy Wojciech Trębacz z Oddziału IPN we Wrocławiu, który zaznaczył, że celem ekspozycji było nie tylko przedstawienie faktów historycznych, lecz także przypomnienie wartości, które przyświecały protestującym mieszkańcom.

„To już nie było czysto faktograficzne przedstawianie, ale skupienie się na wartościach. A Wydarzeniom Brzeskim towarzyszyły niezwykle wartości. Jest to opór, który historycy nazywają pozainstytucjonalnym, czyli żywiołowym, wywodzącym się od podstaw. Kiedy prawda była tłamszona, mieszkańcy mieli odwagę wypowiedzieć swoje zdanie” – mówił autor wystawy.

Ekspozycja prezentuje dokumenty archiwalne, fotografie, materiały propagandowe władz PRL oraz informacje o represjach, które po wydarzeniach z maja 1966 roku dotknęły około 200 mieszkańców Brzegu i ich rodziny.

Obchody rozpoczęły się wczoraj w Muzeum Piastów Śląskich konferencją popularnonaukową poświęconą wydarzeniom z maja 1966 roku. Referaty wygłosili m.in. dr Krzysztof Łagojda z Oddziału IPN we Wrocławiu, dr hab. Zbigniew Bereszyński, Janusz Jakubów oraz Wiktor Krzewicki. Prelegenci przedstawili tło konfliktu wokół brzeskiej wikarówki, działania aparatu bezpieczeństwa wobec parafii oraz przebieg protestów mieszkańców i ich późniejsze konsekwencje.

W dalszej części programu zaprezentowano film dokumentalny „W 40. rocznicę obrony Kościoła w Brzegu”, zrealizowany przez Ośrodek Audiowizualny Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu. Projekcja była okazją do przypomnienia relacji świadków oraz archiwalnych materiałów dotyczących protestów.

Przypomniane podczas obchodów wydarzenia były reakcją mieszkańców na działania władz komunistycznych zmierzające do przejęcia budynku wikarówki należącej do parafii Podwyższenia Krzyża Świętego. Protesty trwały kilka dni i przerodziły się w masowy obywatelski opór. Mieszkańcy organizowali patrole obywatelskie i całonocne czuwania przy obiektach kościelnych.

Kulminacja nastąpiła 26 maja 1966 roku na Placu Zamkowym, gdzie oddziały Milicji Obywatelskiej brutalnie rozprędyli demonstrantów. Wielu mieszkańców zostało pobitych, a około 200 osób aresztowano lub poddano wieloletnim represjom.

Sześćdziesiąt lat później uczestnicy obchodów podkreślają, że pamięć o Wydarzeniach Brzeskich pozostaje ważnym elementem lokalnej tożsamości oraz świadectwem odwagi zwykłych mieszkańców, którzy w czasach komunistycznego zniewolenia potrafili upomnieć się o swoje prawa, wiarę i godność.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Brzeg

Opole

Represje

